

Sygn. akt VII Kz 63/14

POSTANOWIENIE

Dnia 20 lutego 2014r.

Sąd Okręgowy w Częstochowie VII Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Jerzy Pukas (spr.)

Sędziowie: SO Danuta Józefowska

SO Agnieszka Gałkowska

Protokolant : Kamila Pawłowska

przy udziale Prokuratora Prok. Okręg. – Jacka Otoli

po rozpoznaniu w sprawie przeciwko M. Z. (1)

podejrzanej o przestępstwo z art. 258 § 1 k.k. i inne

na skutek zażalenia wniesionego przez obrońcę podejrzanej

na postanowienie Sądu Rejonowego w Częstochowie z dnia 16 stycznia 2014r., wydane w sprawie sygn. akt XVI Kp 34/14

w przedmiocie zastosowania środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania

na podstawie art. 437 § 1 k.p.k.

postanawia

zażalenia nie uwzględnić i zaskarżone postanowienie utrzymać w mocy.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 16 stycznia 2014r., sygn. akt XVI Kp 34/14 (VDs. 71/11/Sp) Sąd Rejonowy w Częstochowie, na podstawie art. 249 § 1 k.p.k., art. 250 § 2 k.p.k., art. 251 § 1,2,3 k.p.k., art. 258 § 1 pkt 1, 2 i § 2 k.p.k. zastosował wobec podejrzanej M. Z. (2) środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania na okres 3 miesięcy od dnia 16 stycznia 2014 roku do dnia 16 kwietnia 2014 roku.

Powyższe postanowienie w całości zaskarżył obrońca podejrzanej, zarzucając mu:

obrazę prawa procesowego, która miała wpływ na treść rozstrzygnięcia tj. art. 249 § 1 k.p.k. polegającą na zastosowaniu tymczasowego aresztowania pomimo, iż nie jest ono niezbędne dla zapewnienia prawidłowego toku postępowania oraz obrazę art. 258 § 1 k.p.k. polegającą na zastosowaniu wobec podejrzanej M. Z. (1) środka zapobiegawczego, pomimo braku podstaw określonych tym przepisem.

W konkluzji zażalenia skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia, względnie jego zmianę, poprzez zastosowanie innych, mniej dolegliwych środków zapobiegawczych, w szczególności proponowanego poręczenia majątkowego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie obrońcy podejrzanej nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgromadzony dotychczas materiał dowodowy spełnia kryteria określone w przepisie art. 249 § 1 k.p.k., a więc wskazuje na istnienie dużego prawdopodobieństwa popełnienia przez podejrzaną M. Z. (1) dwóch z trzech zarzucanych jej czynów (czyn I i II), a nie – jak przyjmuje to Sąd Rejonowy – wszystkich trzech czynów; w szczególności świadczy o tym treść protokołu przesłuchania osoby, a konkretnie k. 22366, T. CXII (112); natomiast na takie prawdopodobieństwo nie wskazuje ani protokół przesłuchania w/w osoby (k. 22001 – 22005, T. CX, 110), jak również i analiza rachunków bankowych (k. 18681-18689, 18702-18703, T. XCIV, 94), wskazane zarówno we wniosku Prokuratora o zastosowanie tymczasowego aresztowania, jak i przez Sąd w zaskarżonym postanowieniu o zastosowaniu tegoż środka.

Dla stosowania środków zapobiegawczych i oceny ich zasadności wystarczającym jest wykazanie dużego prawdopodobieństwa popełnienia przestępstwa, zaś ostateczna ocena wartości zgromadzonych dowodów następuje w fazie wyrokowania, kiedy to zachodzi konieczność udowodnienia, a nie tylko uprawdopodobnienia winy.

Ma natomiast rację Sąd I – ej Instancji, że zastosowanie wobec podejrzanej najsurowszego środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania było konieczne, a to z uwagi na realne zagrożenie surową karą, bowiem czyn zarzucany podejrzanej w pkt I zagrożony jest karą, której górna granica ustawowego zagrożenia wynosi 8 lat; ***przede wszystkim jednak za zastosowaniem wobec M. Z. (1) izolacyjnego środka przemawia uzasadniona obawa, że podejrzana przebywając na wolności mogłaby nakłaniać inne osoby do składania fałszywych zeznań lub wyjaśnień, albo w inny bezprawny sposób utrudniać postępowanie karne.***

Obawa ta nie jest iluzoryczna, jeśli uwzględni się – co trafnie akcentuje zarówno Prokurator we wniosku o zastosowanie tymczasowego aresztowania, jak i Sąd w zaskarżonym postanowieniu - charakter zarzucanych podejrzanej czynów (zwłaszcza udział w zorganizowanej grupie przestępczej), że śledztwo odnośnie M. Z. (1), a w jego toku konieczna będzie weryfikacja informacji o szeregu czynów zabronionych, w tym o bardzo dużym ciężarze gatunkowym popełnionych przez już podejrzanych, jak i przez szereg znanych im osobiście osób, co jest tym bardziej istotne, że konieczne jest kontynuowanie czynności zmierzających do ustalenia tożsamości dalszych członków zorganizowanej struktury przestępczej objętej przedmiotowym śledztwem.

Należy zauważyć, ale też i podkreślić, że M. Z. (1) jest konkubiną P. D., który od października 2013 roku ukrywa się przed organami prowadzącymi niniejsze śledztwo, a rola tego ostatniego w ujawnionej strukturze przestępczej o charakterze zorganizowanym jawi się jako bardzo istotna.

Zatem okoliczność grożącej podejrzanej surowej kary - zgodnie z utrwalonym poglądem doktryny - daje podstawę do przyjęcia domniemania, że M. Z. (1) przebywając na wolności mogłaby podejmować próby uniknięcia grożącej jej kary poprzez zakłócenie lub wręcz uniemożliwienie prowadzenia dalszego postępowania w jej sprawie, ale również i innych podejrzanych i potencjalnie podejrzanych.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądów zagrożenie surową karą rodzi domniemanie, że podejrzany/a może podejmować próby różnych bezprawnych działań mających destabilizować prawidłowy tok postępowania. Założenie tego przez ustawodawcę zwalnia z powinności wykazywania konkretnych zachowań utrudniających postępowanie. Ta przesłanka aresztowania ma charakter samodzielny, więc jest wystarczającą podstawą do stosowania aresztowania dla zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania. (Postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 4 lutego 2010r. AKz 32/10).

Jednak w realiach niniejszych sprawy główną przesłanką szczególną, która uzasadniała zastosowanie wobec podejrzanej najsurowszego środka zapobiegawczego nie jest nawet sama groźba surowej kary, jaka może być wymierzona podejrzanej, co obawa skutecznego utrudnienia przez nią, a nawet stordedowania toczącego się przeciwko niej postępowania karnego, gdyby przebywała na wolności.

To z kolei zasadnym czyni wniosek, że żaden inny środek zapobiegawczy o charakterze wolnościowym nie jest w stanie w sposób należyty zabezpieczyć prawidłowości prowadzonego śledztwa.

Obawę matactwa ze strony podejrzanej uzasadnia w niniejszej sprawie okoliczność, że ma ona postawiony zarzut działania w zorganizowanej grupie przestępczej. W judykaturze utrwalił się pogląd, że uczestnictwo w strukturze zorganizowanej uzasadnia wystarczająco obawę matactwa, a to ze względu na znajomość jej uczestników, ich wzajemne powiązanie, istnienie dróg przepływu informacji. Solidarność grupową, bądź także inne środki wywierania wpływu od gróźb po przekazywanie środków do życia ich rodzinom (postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 07 kwietnia 2009 roku, sygn. akt II AKz 118/09 Krakowskie Zeszyty Sądowe 2009/5/). Praktyka sądowa uczy, że ze strony podejrzanej możliwe są sytuacje takie, jak nakłanianie znanych jej osób do składania korzystnych dla swej linii obrony zeznań, czy umniejszających swojej roli w przestępstwie, przygotowywanie fałszywego alibi, jak również kontaktowanie się z innym uczestnikami przestępczego procederu i uzgadnianie wspólnie z nimi treści składanych wyjaśnień.

Kierując się powyższymi argumentami należy podkreślić, że przy stosowaniu tymczasowego aresztowania nie chodzi o zachowania uprzednie, które by już spowodowały utrudnienie postępowania, lecz o obawę podjęcia takich zachowań. W przypadku dokonania przez podejznaną czynności mataczących, to środki zapobiegające stałyby się środkami karzącymi, a nie zapobiegającymi wyrządzeniu szkody w postępowaniu.

Sąd Okręgowy we wskazanym wyżej zakresie podziela zatem stanowisko Sądu I-ej Instancji, wyrażone w treści zaskarżonego postanowienia i przytoczoną na jego poparcie trafną argumentację.

Odnosząc się zatem do zarzutów zażalenia stwierdzić należy, że:

- przesłanka ogólna z art. 249 § 1 k.k. została spełniona na obecnym etapie postępowania odnośnie czynów zarzucanych podejrzanej w pkt I i II,
- spełnione zostały przesłanki szczególne, konieczne dla stosowania środków zapobiegawczych w zakresie wskazanym wyżej,
- żaden inny środek zapobiegawczy o charakterze wolnościowym nie jest w stanie na obecnym etapie śledztwa w sposób należyty zabezpieczyć jego prawidłowego toku,
- nie znajduje żadnego potwierdzenia w materiale dowodowym teza przedstawiona w treści zażalenia, że „przyczyną zainteresowania Prokuratury Okręgowej w Częstochowie podejznaną M. Z. (1) nie jest faktycznie jej osoba, lecz jej konkubent P. D.”; stwierdzić bowiem należy, że oboje w/w pozostają w orbicie zainteresowania organów ścigania, a owo „zainteresowanie” wynika z wymowy materiału dowodowego już zebranego w sprawie i niczego nie zmienia tu fakt, że funkcjonariusze Policji dopytywali wcześniej (przed zatrzymaniem) podejznaną o osobę P. D., a sama podejznaną – jak ujmuje to w zażaleniu jej obrońca – „współpracowała” z organami ścigania, będąc osobą dyspozycyjną, przebywającą zawsze w miejscu pracy, bądź zamieszkania,
- fakt, że Prokurator wydał nakaz zatrzymania podejrzanej, a przyczyny tego nie są obrońcy M. Z. (1) znane, nie oznacza – jak ujmuje to autor zażalenia – że zatrzymanie nastąpiło „z nieznanych przyczyn”; wystarczającym jest, że owe „przyczyny” znane była Prokuratorowi, a przede wszystkim, że znajdują oparcie w materiale dowodowym, które wykazują pełną zasadność zatrzymania, a następnie aresztowania podejrzanej,
- Prokurator miał prawo decydować o terminie, miejscu i porze zatrzymania oraz uznaniu, że nie wystarczy wysłanie stosownego wezwania dla podejrzanej do osobistego stawiennictwa w budynku Prokuratury, aby skutecznie czynność zatrzymania przeprowadzić,
- niezasadnym okazał się również zarzut, że brak jest w niniejszej sprawie przesłanek do odmów udzielenia obrońcy wglądu w akta postępowania przygotowawczego (zarzut ten ogólnie wynika z treści uzasadnienia zażalenia). Jak

wynika z wniosku prokuratora o zastosowanie tymczasowego aresztowania, w toku niniejszego postępowania zamierza się przedstawić zarzuty kolejnym podejrzany, a zatem istnieje obawa, że wgląd w zgromadzony materiał dowodowy mógłby uniemożliwić ustalenie i ujęcie pozostałych sprawców,

- twierdzenia skarżącego, że „domniemuje” on, iż „zebrany materiał dowodowy obciążający jest bardzo ubogi lub wręcz go brak”, oraz że „Prokuratura Okręgowa w Częstochowie mogła postawić zarzut podejrzanej, który nie znajduje odzwierciedlenia w zebranych materiałach dowodowych i mogła się kierować innymi przesłankami ich postawienia np. próbie wymuszenia stawiennictwa konkubenta podejrzanej P. D. itp.”, są o tyle zasadne, że faktycznie są to właśnie domniemania skarżącego, aczkolwiek usprawiedliwione uzasadnionymi realiami sprawy brakiem wglądu w zgromadzony dotychczas materiał dowodowy odnośnie M. Z. (1).

Odnośnie przesłanek z art. 259 k.p.k. należy wreszcie stwierdzić, że z akt sprawy nie wynika, aby tymczasowemu aresztowaniu podejrzanej stały wbrew okoliczności wymienione w tym przepisie. Sąd Rejonowy dostrzegł i również Sąd Okręgowy dostrzega trudną sytuację rodziny podejrzanej. Niewątpliwie obecna sytuacja niekorzystnie wpływa zarówno na psychikę czworga dzieci pozostających wcześniej pod opieką podejrzanej, jak i jej samej, niemniej izolacyjny środek zapobiegawczy zawsze łączy się z dolegliwością dla osoby wobec której został zastosowany, jak również i jej rodziny, a uchylenie go uzasadniają jedynie wyjątkowo ciężkie skutki wynikające dla nich. Jednak w niniejszej sprawie dzieci mają zapewnioną opiekę, jak również środki utrzymania, a podejrzana w razie potrzeby może skorzystać z pomocy osób bliskich (co z resztą już ma miejsce) lub powołanych do niesienia pomocy instytucji.

Nie mniej jednak stwierdzić należy, że okoliczność, iż podejrzana pozostaje w konkubinacie z poszukiwanym P. D. (posiada z nim dwoje nieletnich dzieci), a poszukiwania za w/w są intensywne oraz ma postawiony zarzut działania w tej samej zorganizowanej strukturze przestępczej, w której funkcjonował jej życiowy partner, mogą na pierwszy rzut oka istotnie rodzić pytanie, czy aby zastosowany wobec M. Z. (1) środek zapobiegawczy nie ma chociażby po części charakteru „aresztu wydobywczego”, **ale wątpliwości te usuwa analiza akt, a z kolei po stronie Sądu, który w sprawie będzie wyrokował rodzi konieczność szczególnie wnikliwej i starannej oraz kompleksowej, w powiązaniu ze wszystkimi innymi dowodami zebranymi w sprawie, oceny wyjaśnień oskarżonej, jakie złożyła mając status osoby aresztowanej – czego pełną świadomość ma gospodarz postępowania przygotowawczego, jakim jest Prokurator.**

Mając powyższe na uwadze i wobec braku przesłanek z art. 259 k.p.k. wykluczających stosowanie tymczasowego aresztowania należało zaskarżone postanowienie utrzymać w mocy, albowiem okazało się ono być prawidłowe w zakresie wskazanym wyżej.

Na oryginale właściwy(e) podpis(y)

Za zgodność

Sekretarz:

POUCZENIE: na powyższe postanowienie zażalenie nie przysługuje.